Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының колледжі» КМҚК

КЕЛІСІЛДІ
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК бастауыш кәсіподақ
ұйымының төрағасы
_____ Е.А Бимағанбетов.
2026 ж. «01» 09

БЕКІТЕМІН
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК
директоры
_____ Л.Б. Канарстанова
2026 ж. «__» _____

КОЛЛЕДЖДІҢ ҮЙ-ЖАЙЛАРДЫ ЖИНАУШЫ АРНАЛҒАН ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ БОЙЫНША НҰСҚАУЛЫҚ

1. Жалпы ережелер

1.1. Осы нұсқаулық колледждің үй-жайларды жинаушы үшін қауіпсіз еңбек ережелерін белгілейді және орындалуы міндетті.
1.2. Дербес жұмысқа 18 жасқа толмаған, мыналардан өткен тұлғалар жіберіледі:
- міндетті медициналық тексеруден;
- еңбекті қорғау бойынша кіріспе және бастапқы нұсқамалардан;
- қауіпсіз жұмыс әдістеріне оқытудан.
1.3. Жинаушы мыналарға міндетті:
- еңбекті қорғау, өрт қауіпсіздігі ережелерін, санитариялық нормаларды білуге;
- еңбек тәртібін және колледждің ішкі тәртіп ережелерін сақтауға;
- арнайы киім мен жеке қорғаныс құралдарын (халат, қолғап, алжапқыш, резеңке аяқ киім) пайдалануға.
1.4. Жұмыс орны жабдықталуы және таза ұсталуы, ал мүкәммал арнайы бөлінген үй-жайда сақталуы тиіс.
1.5. Мыналарға тыйым салынады:
- ақауы бар электр мүкәммалы мен жабдықты пайдалануға;
- рұқсатсыз химиялық заттарды араластыруға;
- жұмыс үй-жайында тамақ ішуге және өнімдерді сақтауға;
- ЖҚҚ-сыз жұмыс істеуге.

2. Жұмыс басталғанға дейінгі қауіпсіздік талаптары

2.1. Жұмысты бастар алдында жинаушы таза арнайы киім (халат, алжапқыш, орамал немесе бас киім), резеңке қолғап және жабық резеңке аяқ киім киюі тиіс.
2.2. Пайдаланылатын мүкәммал мен жабдықтың ақаусыздығын тексеру: шелектер, сыпырғыштар, шүберектер, щеткалар, арбалар, сатылар; электр приборлары (шаңсорғыш, еден жуу машинасы) – бар болса.

2.3. Жуғыш және дезинфекциялау ерітінділерін қолдану жөніндегі нұсқаулыққа қатаң сәйкес, белгіленген концентрациядан асырмай дайындау.
2.4. Жұмыс орнында жеке қорғаныс құралдары мен алғашқы көмек көрсететін дәрікобдишаның бар екеніне және ақаусыздығына көз жеткізу.
2.5. Үй-жайлардағы жарықтандыру мен еденнің жағдайын тексеру, тайғанауды болдырмау үшін бөтен заттарды, төгілген сұйықтықты тазалау.
2.6. Жұмысты бастар алдында үй-жайды желдету, жарықтандыруды қосу.
2.7. Электр жабдығымен жұмыс істеген кезде сымдар мен розеткалардың зақымдалмағанына, ал қолдар мен аяқ киімнің құрғақ екеніне көз жеткізу.
2.8. Қызмет көрсетілетін аймақтағы евакуациялау жоспарымен және өрт сөндіргіштердің орналасқан жерімен танысу.
2.9. Жабдықтың ақаулары, мүкәммалдың сынуы, қажетті құралдардың немесе денсаулыққа қауіп төндіретін жағдайлардың жоқтығы анықталған кезде жұмысқа кіріспеу және бұл туралы әкімшілікке немесе еңбекті қорғауға жауапты тұлғаға хабарлау.

3. Жұмыс уақытындағы қауіпсіздік талаптары

3.1. Жұмысты тек ақаусыз арнайы киімде және аяқ киімде, жеке қорғаныс құралдарын: қолғап, маска (қажет болған жағдайда), қорғаныш алжапқышын қолдана отырып орындау. Қол терісінде ашық жаралар болған кезде, бас киімсіз және жуғыш заттармен жұмыс істеген кезде қолғапсыз жұмыс істеуге тыйым салынады.
3.2. Тазарту жұмыстарын жүргізу кезінде жеке қауіпсіздікті де, айналадағылардың қауіпсіздігін де қамтамасыз ете отырып, еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы ережелерін қатаң сақтау.
3.3. Жұмыс процесінде тек осы мақсатқа арналған ақаусыз мүкәммал мен жабдықты пайдалану.
3.4. Тазалау мүкәммалында, электр приборларында ақаулар, сынулар немесе зақымданулар анықталған кезде оларды пайдалануды дереу тоқтату және әкімшілікке немесе жауапты тұлғаға хабарлау.
3.5. Ылғалды тазалау кезінде тайғанауды болдырмау үшін сақтық сақтау. Еденді жуу жүргізіліп жатқан учаскелерді «Абайлаңыз, тайғақ еден» ескерту белгілерімен қоршау.
3.6. Суды, ерітінділерді және жабдықты тасымалдау кезінде олардың төгіліп кетуіне немесе құлауына жол бермеу үшін сақтық сақтау. Сұйықтық кездейсоқ төгілген жағдайда құлау мен жарақаттарды болдырмау үшін еденді дереу сүртіп тастау.
3.7. Әкімшілікпен келісілген және қауіпсіз жағдайлар қамтамасыз етілген жағдайларды қоспағанда, үй-жайда студенттер немесе бөгде адамдар болған кезде тазалау жұмыстарын жүргізбеу.
3.8. Терезелер мен шыны беттерді тазалау кезінде ұқыпты жұмыс істеу, жуу кезінде артық күш салмау, шынының зақымдалуына және жарақаттануға әкелуі мүмкін өткір немесе металл заттарды пайдаланбау.
3.9. Жуғыш және дезинфекциялау құралдарын пайдалану кезінде сақтық шараларын қатаң сақтау. Әртүрлі химиялық заттарды араластыруға, оларды оған арналмаған ыдысқа құюға, сондай-ақ тағам өнімдері мен ыды-аяқтың жанында сақтауға тыйым салынады. Концентрацияланған ерітінділермен тек резеңке қолғаппен және үй-жай жақсы желдетілген жағдайда ғана жұмыс істеу.

3.10. Бөтен заттар, өткір немесе қауіпті заттар, инелер, сынық шыны немесе шығу тегі белгісіз төгілген заттар анықталған кезде оларға жалаңаш қолмен тиіспеу. Мұндай заттарды қол астындағы құралдардың (щетка, күрекше, қолғап) көмегімен ұқыпты жинап алу және жауапты тұлғаға хабарлау.
3.11. Егер тазалау кезінде еден жабынының зақымдалуы, жиһаздың, жабдықтың, жарықтандыру приборларының сынуы немесе судың ағуы анықталса, жұмысты дереу тоқтату және әкімшілікке баяндау.
3.12. Сатыны немесе тіреуіштерді пайдалану кезінде олардың тұрақтылығына көз жеткізу. Жоғарғы сатыларда тұрып жаққа қарай созылуға, конструкцияның шетіне тұруға немесе нашар жарықтандыру кезінде жұмыс орындауға тыйым салынады.
3.13. Шаң мен қоқысты тазалау кезінде ауаның шаңдануын болдырмау үшін құрғақ әдіспен сыпырмау, ылғал шүберекті немесе сыпырғышты пайдалану.
3.14. Қоқысты арнайы арналған қаптарға немесе контейнерлерге жинау, содан кейін оларды белгіленген орынға шығарып тастау.
3.15. Электр приборларымен (шаңсорғыш, еден жуу машинасы және т.б.) жұмыс істеген кезде электр қауіпсіздігі ережелерін сақтау: тоқ жүретін бөліктерге тиіспеу, ажыратқан кезде сымнан тартпау, сымдары немесе розеткалары зақымдалған жабдықты пайдаланбау. Приборды үй-жай бойынша ауыстырар алдында желіден ажырату.
3.16. Биіктікте тазалауды орындау кезінде (мысалы, терезелерді, плафондарды, шкафтарды сүрту кезінде) тек тұрақты сатыларды немесе тіреуіштерді пайдалану. Терезе жақтауларына, орындықтарға немесе басқа да кездейсоқ заттарға тұруға тыйым салынады.
3.17. Жұмыс процесінде өз денсаулық жағдайын бақылау. Бас айналу, жүрек айну, әлсіздік немесе химиялық заттармен улану белгілері пайда болған кезде дереу жұмысты тоқтату, таза ауаға шығу және басшыға немесе медицина қызметкеріне хабарлау.
3.18. Жұмыстан алаңдауға, қосылған электр приборларын қараусыз қалдыруға немесе еңдегі өту жолдарында су мен ерітінділері бар ашық ыдыстарды қалдыруға жол берілмейді.
3.19. Жұмыс уақытында өз жұмыс орнында тәртіпті сақтау, еңбек тәртібін сақтау және әкімшіліктің қауіпсіздікті қамтамасыз етуге бағытталған нұсқауларын орындау.
3.20. Қызмет көрсетілетін аумақтың белгіленген шекараларын қатаң сақтау және әкімшіліктің өкімінсіз өзіне бекітілмеген үй-жайларда жұмыс орындамау.

4. Апатты жағдайлардағы қауіпсіздік талаптары

4.1. Адамдардың денсаулығына келтірілуі мүмкін зиянды барынша азайту және ұйымның мүлкін сақтау үшін апатты немесе қауіпті жағдайлар туындаған кезде дұрыс әрекеттерге дайын болу.
4.2. Жабдықтың ақаулары, қысқа тұйықталу, ұшқындану, күйік иісі немесе түтін анықталған кезде дереу жұмысты тоқтату, электр приборын тоқтан ажырату (розеткадан ашаны суырып алу, тоқ жүретін бөліктерге тиіспей), колледж әкімшілігіне немесе еңбекті қорғауға жауапты тұлғаға хабарлау және ақаулық жойылғанға дейін қауіпті аймақтан шығу.
4.3. Өрт шыққан жағдайда айналағандар мен әкімшілікке дереу хабарлау, өрт сөндіру қызметін шақыру, электр қуатын ажырату (егер бұл өмірге қауіп төндірмейтін болса) және жақын жердегі өрт сөндіргіштің немесе басқа да бастапқы өрт сөндіру құралдарының

көмегімен өрт ошағын сөндіруге кірісу. Кернеу астында тұрған электр жабдығын сөндіру үшін суды пайдаланбау.

4.4. Үй-жайда түтін шықса немесе өрт болса, артынан есіктерді жауып (құлыпқа емес), одан тез шығу және дүрбелең туғызбай, эвакуациялау маршруты бойынша жүру. Қажет болса, студенттер мен әріптестерге көмек көрсету.

4.5. Көп мөлшердегі су, жуғыш немесе химиялық заттар төгілген жағдайда бөгде адамдардың кіруін дереу шектеу, жұмысты тоқтату, ағуды жою, үй-жайды желдету және әкімшілікке хабарлау.

4.6. Химиялық заттар теріге немесе көре тиген жағдайда, зақымдалған жерді көп мөлшердегі сумен мұқият жуу және медициналық көмекке жүгіну.

4.7. Денсаулық нашарлаған, бас айналған, әлсіздік, тыныс алудың қиындауы, жүрек айну немесе басқа да сырқат белгілері байқалған кезде дереу жұмысты тоқтату, таза ауаға шығу, қажет болса медицина қызметкеріне жүгіну және әкімшілікке хабарлау.

4.8. Ақауы бар розеткалар, үзілген сымдар, электр приборларының жанында судың ағуы немесе жарықтандырудың зақымдалуы анықталған кезде тазалауды тоқтату, қауіпсіз қашықтыққа кету және жауапты тұлғаға хабарлау.

4.9. Жарақат алған, құлаған, кесіп алған, күйіп қалған немесе басқа да жазатайым оқиға орын алған кезде зардап шеккенге алғашқы көмек көрсету, қажет болса жедел жәрдем шақыру және әкімшілікке хабарлау.

4.10. Күдікті немесе жарылғыш заттар (белгісіз пакеттер, сымдар, құрылғылар) анықталған кезде оларға қол тигізбеу, жылжытпау немесе ашпау. Үй-жайдан дереу шығу, әріптестерге ескерту және әкімшілік пен құқық қорғау органдарына хабарлау.

4.11. Су құбыры, кәріз, жылыту немесе желдету жүйесінде апат болған кезде жұмысты тоқтату, студенттер мен басқа адамдарды қауіпті аймақтан шығару, су немесе жылу берілуін тоқтату (вентильдерге қолжетімділік болса), үй-жайды желдету және тиісті қызметтерді шақыру.

4.12. Апаттық жағдай жойылғаннан кейін жұмыс орнының қауіпсіздігіне, салдарының жойылғанына көз жеткізу және әкімшіліктен жұмысты қайта бастауға рұқсат алу.

5. Жұмыс аяқталғаннан кейінгі қауіпсіздік талаптары

5.1. Жұмыс уақыты аяқталғаннан кейін жұмыс орны мен пайдаланылатын мүкәммалды ретке келтіру.

5.2. Барлық жуғыш және дезинфекциялау құралдарын тығыз жабу, ыдыстардың сыртқы беттерін жуу, оларды студенттер мен бөгде адамдардың кіруіне жол берілмейтін арнайы бөлінген орынға (қоймаға, шкафқа, шаруашылық бөлмесіне) алып қою.

5.3. Мүкәммалды (шелектер, шүберектер, щеткалар, сыпырғыштар, шаңсорғыш және басқа жабдықтар) мұқият жуу, кептіру және санитариялық нормаларға сәйкес сақтауға орналастыру.

5.4. Дәретханаларды тазалауға арналған мүкәммалды бөлек сақтау және түстік таңбалаумен белгілеу.

5.5. Тазалау процесінде пайдаланылатын барлық электр приборларын (шаңсорғыш, еден жуу машинасы және т.б.) желіден ажырату, олардың ақаусыздығы мен сымдардың тұтастығына көз жеткізу.

5.6. Жұмыс киімін (халат, қолғап, алжапқыш, маска, бас киім) тазарту, қажет болса жууға тапсыру, шешу және арнайы бөлінген орынға іліп қою.

5.7. Тазалау аяқталғаннан кейін барлық терезелерді, желдеткіштерді, су құбыры крандары мен вентильдерді жабу.
5.8. Барлық жұмыстар аяқталғаннан кейін, әсіресе химиялық немесе дезинфекциялау құралдары қолданылған болса, үй-жайды желдету.
5.9. Кетер алдында үй-жайды күзетке тапсыру (ішкі тәртіп ережелерінде көзделген болса), жарықты сөндіру, есіктер мен шкафтардың жабық екендігіне көз жеткізу және жауапты тұлғаға тазалаудың аяқталғаны және анықталған ақаулар туралы хабарлау. Қолды сабынмен жуу, қажет болса антисептикпен өңдеу.
5.11. Үйге қайтар кезде жеке қауіпсіздік ережелерін сақтау: жарықтандырылмаған учаскелер арқылы шықпау, кілттер мен қызметтік құжаттарды қараусыз қалдырмау, жуғыш және дезинфекциялау құралдарын үйге алмау.
5.12. Ауысым барысында орын алған барлық бұзушылықтарды, оқиғаларды немесе жазатайым оқиғаларды нұсқама журналында көрсету және әкімшіліктің назарына жеткізу.

6. Жауапкершілік

6.1. Үй-жайларды жинаушы осы нұсқаулық талаптарын бұзғаны үшін ҚР заңнамасына сәйкес жауапкершілік көтереді.
6.2. Еңбекті қорғау жөніндегі міндеттерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін қызметкерлер үй-жайларының жинаушысы салдарының ауырлығына байланысты тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін.
6.3. Үй-жайларды жинаушы мектептегі жұмысқа қатысты ақпараттың құпиялылығын сақтауға және оны үшінші тұлғаларға жария етпеуге міндетті.